

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce:	Filmová a seriálová zpracování románu Mistr a Markétka Michaila Bulgakova
Autor/ka práce:	Marie Stará
Studijní program:	Scenáristika a dramaturgie
Typ studijního programu:	navazující magisterský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

MS prozkoumává možnosti a meze adaptačních postupů na dvou filmech a dvou seriálech podle románu Mistr a Markétka Michaila Bulgakova a ověřuje tím, jak si předsevzala, hypotézy formulované s ohledem na mnohavrstevnaté literární kvality románu i na vlastní scenáristickou tvorbu.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

MS analyzuje vybrané aspekty zvolené čtveřice audiovizuálních děl, které shledává relevantními vzhledem k proměnám, k nimž při adaptační tvorbě dochází; vlastnosti románového díla, zvolené adaptační postupy a výsledný audiovizuální artefakt klasifikuje na základě analytické deskripce a vzájemného srovnávání, přičemž spíše než na určitý vyhraněný metodologický postup spoléhá na čtenářskou, diváckou a tvůrčí empirii a empatii, otevřenost a v dobrém slova smyslu pokoru vůči kvalitám a proměnám uměleckého tvaru a výslednému účinku pojednávaných děl.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Je překvapivé, že adaptacím Mistra a Markétky doposud v českém odborném prostředí nebyla věnována souhrnná pozornost; v tomto smyslu je práce MS, která si ovšem nečiní nárok na komplexní zpracování tématu, průkopnickým počinem. Součástí odborného diskursu české literární a filmové vědy se ovšem nestane pro svou nevyhraněnou metodologii, výběrový přístup k tématu, věcně sdělující, místy až hovorový jazyk nepřetěžovaný arzenálem odborné terminologie a přiznanou individuální motivaci tvůrkyně-scenáristky. O to větší potenciál na druhé straně spatřuji ve využití práce MS pro výuku na naší katedře, kde se může stát výborným východiskem pro živou debatu o smyslu, přínosu a étosu tvorby adaptačních, s největší pravděpodobností na FAMU bezprostředně nerealizovatelných scénářů na základě rozsáhlých a komplexních děl, nota bene z ruské klasické literatury.

Logická stavba a členění práce:

Rozvržení práce na dva hlavní bloky, kde v prvním jsou představeny určité aspekty a kvality románu, jež se pro svou problematickou, v jistých ohledech neuskutečnitelnou transformaci do audiovizuálního jazyka stávají výzvou pro autora adaptace, a druhý je rozčleněn na čtyři kapitoly věnované pojednávaným filmům a seriálům, je logické a přehledné. Mrzí mě, že kapitolka o vlastní autorské zkušenosti s adaptací Bulgakovova Divadelního románu se krčí v závěru práce jako její neúčinný appendix. Je přece zjevné, že podstatná kvalita této práce spočívá v reflexi prožitých autorských zkušeností, učiněná s časovým odstupem a v kolegiální konfrontaci s výkony několika

scenáristů a režisérů. Zevrubnou reminiscencí na první vlastní pokus vyrovnat se s velkým Bulgakovem měla dle mého soudu tato práce začít a konfrontace s více méně úspěšnými pokusy těch ostatních měla vést ke komplexnímu finálnímu vyhodnocení otázek, zda vůbec a případně pomocí jakých postupů a strategií má pro autorku a pro filmový/televizní svět smysl se o Bulgakova pokoušet.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Práce splňuje požadované náležitosti stran rozsahu a formální úpravy. Údaje o „vlastním překladu“ bych doporučoval z textu přemístit do poznámek pod čarou.

Práce s informačními zdroji:

V seznamu „zdrojů“ MS nerozlišuje mezi primární a sekundární literaturou. Odborné práce věnované Bulgakovově literární a divadelní tvorbě uvádí jen tři. Je jasné, že na prostudování všeho, co o Bulgakovovi bylo napsáno, dnes už jeden lidský život nestačí. Očekával bych ale, že MS tuto okolnost v práci zmíní a uvede srozumitelnou motivaci k volbě vybrané trojice odborných položek.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Kvituji, že práce netrpí frapantními prohřešky proti gramatice či ortografii. I při akceptování zvolené stylové polohy nelze neupozornit na občasné formulační ležérnosti směřující k vyšínutí ze syntaktické vazby i smyslu věty.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Vše výše řečené bych si dovolil obrazně shrnout příměrem, že MS nejde na Bulgakova s širokouhlou lupou a vybroušenou pinzetou; na jeho geniální dílo a na pokusy těch, kteří se ho pokusili transformovat do audiovizuálního tvaru, hledí spíše jako na fotografii velmi blízké, a pořád docela záhadné osoby, kterou viděla už tisíckrát, a která ji z nějakého podstatného důvodu nikdy neomrzí. Cení si toho, jak osobním zaujetím a přitom – jak jsem přesvědčen – pro kolegyně a kolegy z tvůrčího oboru inspirativním způsobem dokázala zaznamenat, co pro ni takový pohled na portrét spisovatele znamenal - a snad stále ještě znamená.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Je napsáním této práce pro Vás téma Bulgakov vyřešené a ukončené?

Doporučení práce k obhajobě:	doporučuji
Navrhovaná klasifikace:	B
Datum vypracování posudku:	12. 6. 2023

doc. Marek Vajchr

Jméno oponenta práce

.....

(datum a podpis)